

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55.
Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din. Predniski: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55. Rokopisov ne vračamo.

Št. 113.

Ljubljana, torek 19. maja 1936

Leto II.

Mesto razrušeno brez zidu je mož, ki nima duha svojega v oblasti.

Svetopisemski pregovor.

Dnevna pratika

Torek, 19. maja 1936. Katoličani: Celestin. Pravoslavni: 6. maja 1936. Jovan

Dežurne lekarne v Ljubljani
Torek: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta;
Mr. Hočevar, Celovška cesta; Mr. Gar-
tus, Moste — Zaloška cesta.

Vreme

Jugoslavija. Razjasenje v Primor-
ju, oblačno v z delnim dežjem v osta-
lih krajih. Temperatura delno padla.
Mrzla Vodica 6 C, Mostar 22.

Napoved za danes. Oblačno, z del-
nim dežjem. Temperatura brez znat-
nih sprememb. Sonce vzhaja ob 4.06,
zahaja ob 19.03.

Dunajska napoved: Zelo spremen-
ljivo, oblačno vreme in nagnenje h
krajšnjim nevihtam.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek 19. maja: zaprto (generalka).
Sreda 20. maja: Tiran. Premiera. Pro-
slava 25-letnice umetniškega de-
lovanja režiserja Milana Skrbin-
ška. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek 19. maja: zaprto.
Sreda 20. maja: Otello. Gostuje Marij
Šimenc. Red Sreda.

Kino

Sloga: Na lepi sinji Donavi.

Matica: Ave Marija.

Union: Hotel Savoy.

Šiška: Pisani pajčolan.

Ideal: V borbi za pravico.

Borza

Ljubljana, 18. maja.

Današnja povprečna vrednost
tujega denarja

	Dinarjev
1 hol. goldinar	29.82
1 nemška marka	17.63
1 belga	7.46
1 šv. frank	14.29
1 angl. funt	219.05
1 am. dolar	43.88
1 fr. frank	2.91
1 Kč.	1.83

V privatnem kliringu

1 avstr. šiling	9.21
1 nemška marka	13.70
1 angl. funt	250.00

Astrološka napoved

za 19. maj.

Dan, ki močno vpliva na du-
ševnost in čustvenost ljudi, zlasti
žensk. Ženske se danes zdrav-
stveno ne bodo dobro počutile;
bodo vznemirjene, nervozne in
muhaste. Moškim prinaša ta dan
v poslu in poklicu sitnosti in skr-
bi. Prizadeto bo danes tudi za-
konsko življenje z različnimi mot-
njami. Marčnikom kažejo aspekti
na spremembo v življenju.

Razvoj sveta: Človek proti
stroju, stroj proti človeku.

**Radi zavarovalnine zažgali domačijo — 364 veleposestev na dražbi —
Tragedija v ledu — Akademiki za zdravje — Mačeho je hotela umoriti
„Pri nas je bil eksekutor, pri vas pane...“ — Otrok Pariza — Za ljubezen**

Abesinijo Abesincem!

Zakaj so Italijani izgnali novinarje

London, 18. maja. n. Italijanska vrhovna komanda je zapovedala
vsem novinarjem in drugim Evropecem, da takoj zapuste Addis-
Abebo. Med novinarji je tudi dopisnik londonskega »Timesa«
Steer. Na tega imajo italijanske oblasti posebno piko ter so ga enostavno
obtožile špijonaže in pa protitalijanske propagande.

Današnji londonski listi trde, da so te obtožbe popolnoma ne-
osnovane. »Times«
pravi, da gre za čisto politične interese. Italijani
namreč ne žele, da bi kdo videl, kaj bodo počeli v Addis Abebi. Zato
morajo vsi novinarji, ki so na sumu, da bi poročali resnične vesti,
oditi iz Abesinije, razen onih, ki so v milosti pri italijanski vrhovni
komandi.

Prebivalstvo namreč ni nič kaj navdušeno za Italijane ter jih
mrko gleda. Vrše se že tudi zahrbtni napadi na italijanske oddelke
in vzkliki »Abesinijo Abesincem!«

Po nekkih vesteh se v zapadnih delih zbirajo velike čete abesin-
skih vojakov, ki nameravajo napasti Addis-Abebo in vedno nadlego-
vati zavojevalce. Mnogi si že želijo povratka cesarja Haile Selasija.

Neguš v Ženevo skozi Jugoslavijo

Pariz, 18. maja. r. Abesinski cesar Haile Selasije bo v kratkem
prispel v Ženevo. Po informacijah se bo peljal z ladjo iz Haife v Ca-
rigrad ter nato z vlakom preko Beograda v Ženevo. Možno je, da bo
cesar potoval preko Ljubljane in Jesenic v Ženevo. Cesar se bo vozil
v posebnem vozu.

Danes (v ponedeljek) poslednjič

ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Na lepi sinji Donavi

Adele Kern

Uršula Grabley

Szöke Szakall

Zaradi mednarodne napetosti: splošna vojaška dolžnost v Angliji

London, 18. maja. n. Glede na ved-
no večjo mednarodno napetost je
minister za narodno obrambo predla-
gal, naj se uvede splošna vojaška
dolžnost. Če tega vlada ne sprejme,
bo v kratkem le primorana, da prev-
zame druge mere za ustvaritev po-

trebnih vojnih moči. Ta predlog je iz-
zval veliko iznenadenje v krogih opo-
zicije. Opozicija bo na prihodnjem
rednem zasedanju odbora za vojne za-
deve v spodnjem domu zahtevala od
vlade podrobnejša objasnila glede te-
ga vprašanja.

Arabci proti angleški politiki Naglo ojačevanje angleške vojske

Jeruzalem, 18. maja. z. Položaj se
v mestu ni zboljšal. Napetost je še
vedno velika. Vrhovni komisar za
Palestino je odredil, da morajo moč-
ni oddelki vojaštva razgnati vse več-
je skupine ljudi, ki bi pričeli de-
monstrirati. Komisar je pozval na
nujno konferenco več visokih funk-
cionarjev v Palestini.

Zanimiva je izjava vodje štrajka
Arabca Hasana Lidtki Dazana, ki je
rekel, da je ta pokret Arabcev prav-
zaprav naperjen proti politiki angle-
ške vlade. Izjavil je, da hočejo Arab-
ci s tem doseči, da se angleška vla-

da odloči za razgovore na osnovi
medsebojne enakopravnosti. Dazan
je še dejal, da bo štrajk toliko časa
trajal, dokler se ne izpolnijo njho-
ve želje in zahteve. Položaj v Jeru-
zalemu je čedalje bolj napet. Vsak
trenutek lahko pride do pokoljev.
Zato pošiljajo Angleži močna voja-
ška ojačenja v Egipt.

Moderno družinsko življenje:
Otroci hočejo vzgajati starše.

Knjiga, ki še ni izšla: leksikon
dobrih izgovorov.

Neko sodišče je razsodilo, da

Panayotis Tsaldaris
bivši grški ministrski predsednik, je
nenadoma umrl.

Tsaldaris mrtev

Atene, 18. maja. V noči od so-
bote na nedeljo je nenadoma
umrl bivši grški ministrski pred-
sednik in zaslužni grški državnik
Panayotis Tsaldaris. To je v zad-
njih mesecih že četrti grški držav-
nik, ki je nenadoma umrl. Prvi je
bil general Kondilis, drugi Veni-
zelos, tretji pa Demerdzis.

Pokojni Tsaldaris je bil rojen l.
1968. Po poklicu je bil jurist. Štu-
diral je v Atenah in v tujini. Kot
odvetnik je sodeloval pri ustvar-
janju grške zakonodaje. V vladi
Gunarisa je bil l. 1915. minister
pravde. Po umoru Gunarisa je po-
stal vodja ljudske stranke. L.
1933. je njegovo vladno vrzel Veni-
zelos. Njegova druga vlada je l.
1935. rešila tudi dinastično vpra-
šanje in naredila pot za povratek
grškega kralja iz pregnanstva.

ODVETNIK

dr. Kraševac Civil

se je preselil

Iz Cerknice v Gorenji Logatec

ter je otvoril odvetniško pisarno v
hiši g. Sajovic Ivana št. 48.

Prva žrtev novega režima?

Varšava, 18. maja. v. V Stanisla-
vovci je neka nepoznana oseba ubila
predsednika mestnega odbora organi-
zacije rezervnih oficirjev in bivših bo-
jevnikov. Ubiti predsednik si je pri-
dobil velikih zaslug še pred svetovno
vojno za tajno vojno organizacijo
(P.O.W.) pokojnega maršala Pilsud-
skega.

se umetno zobovje ne sme zaru-
biti. Zdaj bodo ljudje vsaj eksek-
torju lahko pokazali nepravde zoba

OPAZKE DNEVA

Ljubljana, 18. maja.

Na shodu v Vel. Laščah je g. minister brez portfelja dr. Miha Krek izjavil: »Boljša je najslabša vlada kakor katerakoli vlada, v kateri sedi naš nasprotnik.«

»Slovenec« je v svojem poročilu to natisnil z mastnimi črkami in moramo reči, da je ta izjava g. ministra v resnici velezanimiva, da, po svojem značaju naravnost senzacionalna.

Priznavamo pa tudi, da nam je ta velika odkritosrčnost g. dr. Kreka simpatična. Nismo še slišali doslej člena kake vlade, ki bi bil tako odkritosrčno izpovedal načelo, ki je od pamtveka načelo vsake vlade, ki bi ga pa nobena vlada nikdar in v nobenih okoliščinah javno ne priznala. — In zato tudi v vsej politični zgodovini ni najti nobenega takega primera.

Vsekakor je g. Krek v ministrske govore zanesel neko povsem novo noto. In ni dvoma, da si bo s tako odkritosrčnostjo kmalu pridobil popularnost.

Nedeljski »Slovenec« premišljuje v svojem uvodniku pod naslovom »Uspehi poštenega dela« o tem, kako je bilo politično življenje »pod diktaturo« in kako je danes pod demokracijo. Takrat je bilo vse na flet, tako politično kakor gospodarsko življenje, danes pa je političnemu udejstvovanju najširših ljudskih slojev in strank omogočen normalen tek itd.

Je marsikaj res, kar pripoveduje »Slovenec«, vendar je treba resnici na ljubo ugotoviti, da je bilo politično življenje tudi pod prejšnjim režimom zelo razgibano. Takrat ga je razgibavala JNS, danes ga pa razgibava JRZ. Vlogi sta samo zamenjani. Nadalje treba ugotoviti resnici na ljubo, da se je pod prejšnjim režimom pojavil tudi zelo živahni pokret bojnikov, ki je zajel najširše ljudske sloje in tudi vrste bivše SLS.

Kakor rečeno: toliko samo resnici na ljubo. V ostalem pa našega človeka kaj malo še zanima, kako je bilo včeraj, glavno je, kako je danes in kako bo jutri. Življenje teče naprej, ne nazaj.

Mestno poglavarstvo v Beogradu je izdalo naredbo, po kateri od 9. ure zvečer ne sme noben pes več lajati ne v stanovanjih in dvoriščih, ne na ulicah in trgih.

Naravno, da je ta naredba hudo razburila vse beograjske pasje gospodarje. Za vraga, ljudem se da kaj takega prepovedati, — toda psom?! Tako dobro dresiranih psom ni nikjer na svetu, da bi se spoznali na ure.

Prizadeti gospodje so se zdaj obrnili na vlado za pomoč in ker je na srečo nekaj ministrov v vladi, ki imajo tudi pse, upajo, da bo odredba preklicana. V nasprotnem primeru pa grozijo, da bodo svoje pse poslali ven na deželo. Pa bo mestna občina ob pasji davek. Če psi ne smejo lajati v Beogradu, bodo pa po deželi tem bolj lajali, grozijo gazde.

Modra žena

varuje svoje živce, zato nosi pri delu in na izprehodih čevlje z

Uljmanski o posledicah sankcij 300 milijonov dinarjev škode

Šibenik, 17. maja.

Generalni direktor lesne industrije »Sipad« bivši minister Uljmanski je v Šibeniku izjavil poročevalcem zagrebških listov:

Minister za trgovino in industrijo dr. Vrbančič je izjavil, da posledice sankcij niso velike, čemur se čudim, ali so pa morda statistični podatki v nasprotju z izkustvom. Res je, da je lesna industrija hudo prizadeta zaradi sankcij. Dokler ne bo naša lesna industrija pod zaščito države, ne moremo računati z večjim uspehom na onih tržiščih v tujini, kjer država kontrolira in regulira uvoz in izvoz. Uspeh pregovorov s Španijo ni zadovoljiv, pričakujemo pa, da bomo uredili izvoz le sa v Grško, Egipt, Argentino in Levanto. V času sankcij smo mo-

gli izvoziti v tuje države le majhno količino lesa, in zaradi sankcij je naša lesna industrija utrpela okoli 300 milijonov škode.

Po nekaterih informacijah bo Italija kmalu ukinila protisankcije, s katerimi je reagirala proti državam, ki so se izrekle za sankcije. V gospodarskih krogih menijo, da bo izvoz našega lesa v Italijo zaradi tega poživljen. Italijanski trgovci se zanimajo za ogromne količine našega lesa, ker so italijanske zaloge izčrpane. Italija pa potrebuje les za Afriko. Težkoče pa bodo glede plačila, ker bi Italijani vzeli blago na dolgoročne kredite, na kar pa naša lesna industrija zaradi krize, v katero je zabredla zadnje čase, ne bo mogla pristati.

Francija in Jugoslavija zedinjeni kakor na bojišču

Svečano odkritje spomenika francoskemu maršalu

Beograd, 18. maja.

Včeraj so v Beogradu ob navzočnosti predstavnikov vlade, vojske in velikega števila meščanov svečano odkrili spomenik francoskemu maršalu in vojvodi jugoslovanske vojske Franchetu D'Esperey-u. Svečanosti se je udeležil sam sivolasi maršal, ki ga je občinstvo ob prihodu navdušeno pozdravljalo. Spomenik so posvetili in odkrili s kratkim verskim obredom.

Predsednik odbora za postavitve spomenika Marinković je v svojem govoru naglasil, da stoji

maršalovo poprsje na prostoru, kjer so se odigrali važni in usodni dogodki. V bližini tega prostora je grob padlih junakov, ki so se borili leta 1806, pod pradedom kralja Aleksandra I. Zedinitev za svobodo. Maršal je odgovoril, da se zahvaljuje za to čast in da jo prenaša na junake vojske, ki jih je vodil do zmage. Svoj govor je maršal zaključil z besedami: V kačnih časih, ki jih preživlja Evropa, bosta Francija in Jugoslavija zedinjeni, kakor sta bili na bojišču. To bo najboljšo jamstvo za mir.

Poljska se oborožuje

Varšava, 18. maja. Glavna naloga diktatorske vlade Slavoja Sladkowskega je, kakor poroča Havas, da ojači narodno obrambo. Nova poljska vlada se je močno naslonila na vojsko in bo energično podprla pristojne ministre, ki hočejo očuvati stabilnost poljske valute in dobiti večje kredite za pobijanje brezposelnosti. Vlada bo podpirala tudi akcijo, ki zbira javen denar za oboroževanje Poljske. Delavci tovarne za orožje v Varšavi so že darovali vojski 100 strojnih pušk in 50.000 granat, podčastniki pa 18 letal in 30 avtomobilov. Delavci v tovarnah za optične instrumente so žrtvovali 10.000 nadur dela za na-

rodno obrambo. Vladini listi so začeli akcije za pobiranje darov v denarju za vojsko.

Bivši predsednik vlade Kosciakowsky je zadnje čase paktiral baje z opozicijo. Zaradi tega so začeli pripadniki močne roke besno kampanjo proti niemu. Do zadnjega je Kosciakowsky mislil, da se mu bo posrečilo obdržati v rokah vaje, toda pristaši takozvanega polkovniškega režima, ki je v bivstvu diktatorski režim, imajo v državi tudi po smrti Pilsudskega preveč važnih pozicij, da bi jih mogel politik z demokratskimi ambicijami izpodrinuti.

Dnevna kronika

— Iz upravne službe. Pristav Stanislav Verstovšek je premeščen od sreskega načelstva v Gornjem gradu v Ljutomer, pristav Karel Prah pa iz Krškega v Ptuj.

— Zdravniške vesti. Z odlokom ministrstva za socialno politiko je postavljen dr. Ivan Smerčnik, dosedanjí zdravnik Doma narodnega zdravja v Travniku za zdravniškega pripravnika v državnem zdravilišču v Topolšnici.

— Iz sodne službe. Razrešen je dr. Kravina, višji državni tožilec v Ljubljani, ki je bil doslej v službi v pravosodnem ministrstvu. Sedaj bo nastopil svoje mesto v Ljubljani.

— Tolmačenje karakterja iz pete čevlja moglo bi se glasiti: Krivo pohojene pete značijo neekonomično, brezbržno bitje. Redoljubni ljudje nosijo Palma gumijaste podpetnike.

— Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana sklicuje članski sestanek, ki bo v sredo 27. maja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1. Obravnaval se bo dnevni red glavne skupščine Udruženja, ki se bo vršila od 30. maja do 1. junija 1936 na Bledu.

— Dovoljeno je 50% znižanje vozne cene na naših železnih udeležencem Slomškovega dneva, ki ga priredi Slomškova družina v Mariboru od 21. do 29. junija. Povlastica velja od 20. VI. do 1. VII. 1936.

— V Grobljah pri Domžalah bo na Vnebohod 21. t. m. ob 10. dopoldne otvoritev razstave malih živali kamniškega okraja. Ob 11. bo predaval prof. Pengov o umnem perutinarstvu. Vabljeni rejci in ljubitelji malih živali.

— Umrl je v Ljubljani: g. Kanduž Franc, oficijal v tob. tovarni. N. p. v m. Preostalih naše sožalje.

— Mestna elektrarna ljubljanska opozarja ponovno svoje odjemalce električnega toka na točno plačilo računov. Ker se še vedno dogaja, da nekateri odjemalci zavlačujejo plačilo toka po dva in več mesecev, sporoča mestna elektrarna, da bo takim strankam nadaljnjo dobavo toka ukinila do popolnega plačila zaostalih računov; priključila pa bo vod šele po položitvi potrebne varščine. Mestna elektrarna ima sama velike plačilne obveznosti, katere mora izvrševati v smislu pogodb redno in točno. Nekateri dolžniki se neupravičeno pritožujejo, zato prosi mestna elektrarna svoje stranke, da take pritožbe in intervencije radi zastalnih dolgov v bodoče opustijo, ker jih žal ne bo mogla upoštevati. Stari dolgovi morajo biti čimprej poravnani, da zamore občina zadostiti svojim obveznostim.

Neki ameriški izumitelj je skonstruiral avtomatska vrata, ki se sama odpirajo. To je v dneh povsod zaprtih vrat važna iznajdba.

Neguš povabljen za film

Jeruzalem, 18. maja. Neguš je prejel telegram iz Hollywooda od filmskega industrijca, Morrisa Conne, ki stavlja negušu ponudbo za snemanje filma. Film bi se snemal tam, kjer bi bilo Haile Selasijju najbolj po volji.

Potres v Romuniji

Bukarešta, 18. maja. Včeraj ob 20.30 so aparati zaznamovali potresni smeh četrte stopnje po mednarodni skali. Epicenter potresa je bil oddaljen okoli 180 km od Bukarešte. Škoda ni povzročila.

Tretja gorenjska razstava

Revija dela in prizadevanj našega malega
človeka

Kranj, 18. maja.

Ze dalj časa so se pripravljali naši gorenjski rejci na svoj rejski praznik, ki so ga danes nad vse svečano proslavili z otvoritvijo III. gorenjske razstave malih živali, združeno z rejskim zborovanjem. Ob 9. uri dopoldne je predsednik društva g. Kristan Fr. pozdravil navzoče goste, zastopnika ban. uprave srez. nač. dr. Gregorina, narodnega poslanca dr. Semrova ter ostale predstavnike oblasti, zastopnike rejskih društev Groble, Trebnje, Tacen, Mengeš, Zveze društev rejcev malih živali in ostalo občinstvo.

Besedo je povzel srez. nač., ki je pohvalil idealno delo gorenjskih rejcev v prid malemu človeku, nakar je proglasil razstavo za odprto. V spremstvu članov občinskih odborov so si gostje ogledali razstavo, ki je nameščena v veliki dvorani stavbenega podjetja Slavec v Kranju. V dolgih vrstah se vrste takoj ob vhodu kletke s kuncu raznih pasem in velikosti v okusno urejenih etažah. Okoli dvesto kunccev je bilo ocenjenih. Na drugi strani se vrste kletke z vrstami kokoških pasem, kjer prevladujejo rjave štajerske, rdeče rodeistand, grahaste plimetke, pa tudi snežnobele leghorn so zastopane. Tem slede kletke z izrednimi primeri golobov. Po sredi je velika skupina vsakovrstnih ptic

kanarčkov, kalinov, krivokljunov, indijanskih golobčkov, papigic itd. obenem s prelepim akvarijem zlatih ribic. Na najvišjem mestu stoji pav s svojo boljšo polovico, družino mu pa delajo v sosednjih kletkah zlati in srebrni fazani, race, gosji in pegatke.

V spodnjem delu dvorane so razstavljene na eni strani jezersko-solčavske ovce, na drugi pa bele sanske kozice. V posebnem oddelku je zbrana literatura in pregledne statistične tabele, dalje kožuovina in razni predmeti, ki se uporabljajo v reji malih živali. Ob 10. uri se je v posebni dvorani zbralo polno rejcev in interesentov k rejskemu zborovanju, ki ga je vodil preds. g. Kristan Fr. Uvodoma so bile poslane udarnostne izjave in pozdravi kraljevskemu domu g. ministru za kmetijstvo itd. Tajnik društev rejcev malih živali, g. Inkret Alfonz, je imel daljši referat o enotnih smernicah v reji, tozadevnih ukrepih, ter združenem rejskem vnovčevanju. Srez. kmet. referent, kmet. svetnik g. Wernig je imel daljši referat o stanju ovčjereje in perutinarstvu. G. Herlec je razvil misli o ukrepih za povzdigo naše kozjereje. Ob koncu je bilo sprejetih več resolucij, nakar je bilo zaključeno prvo rejsko zborovanje gorenjskih rejcev. Razstava sama pa traja še ves teden.

Akademiki za zdravje

Novo društvo proti jetiki

Ljubljana, 18. maja.

Te dni, ko se vrši v Ljubljani protituberkulozni teden, lahko beležimo nov razveseljav korak na preji v borbi proti bolezni, za katero umira največ ljudi. Najbolj hudo pač čuti zlo te zavratne monilke še posebno mladi ljudje, ki jim sušica jemlje moči, ki so toliko potrebne v letih, ko dorajajo in se uče. Gotovo je pa najbolj izpostavljen hiranju in najbolj brez pomoči proti jetiki študent, ki mu življenje odreja ozko sobico in celodnevno življenje nad knjigo. Mnogo jih je, ki v preobremenosti v študij niti časa nimajo, da bi se pobrigali za svoje telesno zdravje in tako niti ne vedo, ali jim ne preži morda za vratom grozeča znanilka konca. Ravno za te, ki so brez pouka, brez nasveta in brez vednosti o svojem zdravju, se je treba v prvi vrsti pobrigati, popeljati jih k zdravniku in jih povprašati: »Kako pa je s tvojim zdravjem, kako pa je s tvojimi pljuči?« Te naloge dozdaj nihče ni vršil, le kdor se je sam pobrigal, je prišel k zdravniku. In kdo ve, ali ni bilo v večini teh slučajev vse že kasno? Poznamo slučaje, ko je prišel k zdravniku jetični akademik in ga je ta poslal na Golnik. Fant se je zdravil, zdravil — a ozdravel ni. Če bi bil vsaj leto prej vedel, kako je z njim!...

Kaj je torej treba storiti? Vsakega teh mladih ljudi naj izgleda

še tako zdrav, pred zdravnik! In to nalogo predvsem imajo naše protituberkulozne organizacije. Velika naloga, da bi se obvarovala te bolezni akademska mladina in to v naprej obvarovala, pa se dosedaj še ni izvrševalo. Naši akademiki ustanavljajo zato sedaj tudi svojo lastno »Protituberkulozno ligo«, ki bo izvrševala ves profilaktični boj proti jetiki. Ta teden v petek se bo vršil na univerzi ustanovni občni zbor »Akademske protituberkulozne lige«.

Pripravljeni odbor je že opravil veliko dela, tako da se bo novi odbor znašel že sredi živahnega delovanja. Te dni bodo pregledani vsi akademiki, stanujoči v Akademskem kolegiju v Koldvorski ulici, nato pride na vrsto Oražnov dijaški dom in vsi ostali domovi. Upati smemo, da bo delovanje Akademske protituberkulozne lige pokazalo lepe uspehe, katerih prvi in zaenkrat glavni bo pač ta, da bo omogočila vsakemu akademiku preventivni zdravniški pregled in pokazala vsakemu realno stanje njegovega zdravja z ozirom na tuberkulozo.

Predvsem »obvarovati zdravje« in potem šele »zdraviti bolezn« naj bo naloga naše zdravstvene politike. In le tako smemo upati, da bo zmeraj boli izginjala formula »Tbc« z zdravniških diagnoz.

Glas je ljudski glas

Poskušen umor

Mačeho je hotela umoriti radi dedščine

Skocijan pri Turjaku, 18. maja. Nedaleč od Turjaka stoji neka vasica Osolnik, ki je pretekli teden doživela nekaj nenavadnega. Tu živita stara zakonca. Očetu je že nad 80 let, žena — (druga žena) — pa ima nad 60 let. Posedujeta malo posestvece, da se preživljata.

Na vasi pa je poročena tudi hči iz prvega zakona, ki pa je svojo mačeho zelo postrani gledala. Hotela se je iznebiti, da bi potem njej pripadlo posestvece. Sedaj pa je očeta zadela kap in leži nezavesten. Njegova hči pa se je zbalala, da ne bi oče prej umrl kakor mačeha, ker bi v tem slučaju posestvece pripadlo mačehi, ona pa bi ga zapustila — svojim sorodnikom. In že je bil načrt narejen — Prišla je ondan zvečer pogledat

svojega očeta, in začela takoj siliti mačeho, naj gre po vodo k vodnjaku. Ta je res šla, ker ni slutila, kaj namerava pastorka. Zenska je prišla za njo, jo zagrabila in hotela vreči v vodnjak. Z veliko težavo se je uboga starka rešila in zbežala na postrežje. Pastorka pa je hotela za njo in jo strašno obdelala z neko steklenico. Ker pa je videla, da ni šlo, je iz peči pobrala več loncev vroče vode in jo poparila po vsem telesu, nato pa jo še drgnila s soljo.

Ko so sosedje slišali klice na pomoč, so prihiteli in jo rešili. Prepeljali so jo takoj k zdravniku, ki pa ima malo upanja, da bi starka okrevala. Orožništvo vodi najstrožje preiskavo.

Ob začetku Protituberkuloznega tedna

Ljubljana, 18. maja.

Se vedno je jetika bolezen, ki zahteva največ smrtnih žrtev med našim ljudstvom, posebno pa med dorajajočo mladino.

To je dejstvo, napram kateremu ne smemo zapirati oči. Zdravstvena oblast stori od leta do leta več za to, da bi omilila bedo, ki jo povzroča jetika v širokih slojih našega ljudstva. Vendar pa razpoložljiva sredstva žal nikakor ne zadostujejo, da bi mogli nuditi vsem bolnim varno zavetje in možnost zdravljenja, da bi odvrčali od vseh zdravih nevarnost novega okuženja.

Organizacija protituberkuloznega skrbstva je povsod na svetu, pa tudi v najbogatejših državah, samo deloma v rokah oblasti. Povsod se uveljavlja poleg državne in v tesni zvezi z njo zasebna inicijativa na tem polju.

Zato je Kr. banka uprava od vsega začetka z veseljem pozdravila pokret, ki ga vodi v naši banovini Protituberkulozna Zveza. Dosedanje delo tega društva je najboljša jamstvo za to, da bo borba proti jetiki tudi pri nas rodila najlepše sadove. Saj tuberkuloza ni neizogibno in potrebno zlo, proti kateremu ni pomoči. Jetika se da preprečiti, jetika se da uspešno zdraviti.

Ako hočemo zmagati v borbi proti jetiki, ako hočemo odpraviti jetiko kot ljudsko kugo, tedaj je najkrajša in najzanesljivejša pot do cilja, da pomaga vsak po svojih močeh. Iz sredstev, ki jih bomo na ta način dobili, bomo skupaj s tem, kar prispevata država in banovina, izgradili stavbo vzornega protituberkuloznega skrbstva, s katerim se bomo lahko dostojno uvrstili med najbolj napredne države. Pripravi sem, da bo ljudstvo razumelo nujnost protituberkuloznega gibanja in storilo radevolje in z notranjim prepričanjem svoje, da se bomo že letos za velik korak približali svojemu cilju.

Dr. E. Mazer, načelnik oddelka kr. banske uprave za narodno zdravje in socialno politiko.

Končna beseda

Ljubljana, 18. maja

K članku, da je ISSK Maribor ostal brez igrisča, smo pozneje sprejeli še pojasnilo Sokola Matice iz Maribora. Oboje smo lojalno objavili in smo morali spet okusiti resničnost izreka, da

je dobrota sirota. Na Sokolovo pojasnilo nam je sedaj ISSK poslal novo pojasnilo, pa bi nam — če nadaljujemo — utegnil poslati še Sokol pojasnilo in k vsemu morda še kdo drugi, da bi nazadnje številka »Glasa naroda« bila takale: Pojasnilo k pojasnilu o pojasnilu v zadevi pojasnila in z ozirom na pojasnilo zastran pojasnila moramo podati še to pojasnilo glede prejšnjih pojasnil o pojasnilih.

Kaj ne, saj sami čutite, da to ne gre. Novinarsko dolžnost smo opravili, dali smo besedo tem in onim, nismo pa niti sportno niti telovadsko glasilo, zato ne moremo cepiti dlake v jajcu in naj prizadeti društvu opravita z mariborsko mestno občino in z medsebojnim sporazumom. Sporazom je namreč največja življenska modrost, pravijo angleški politiki.

Toliko v pojasnilo — pa brez zamer.

Uredništvo

Utopljenec v Gradaščici

Ljubljana, 18. maja.

V soboto so po končanem delu pri regulaciji v Ljubljani prvi-krat odprli jez na Gradaščico, odkar je tod na novo tlakovano nje dno, in jo spustili v glavno strugo. Drugo jutro pa je nočni čuvaj, ki nadzira stanje vode radi morebitne odplave brežinskega sveta in je hotel zapreti jez na Gradaščici, začuden opazil, da moli izpod njega človeška roka. Ko so naplavljenca spravili na suho, so dognali v njem inženirja Skubica, okrog 40 letnega, z globoko rano na čelu. Ob sedmih zjutraj so ga odpeljali v mrtvašnico. Kako je nesrečnež prišel pod jez, bo ugotovila preiskava, ki je v teku.

Najvišji hotel na svetu

Kakor poročajo iz Moskve, nameravajo na najvišjem vrhu Kavkaza, na 5629 m visokem Elbrusu, zgraditi velik moderen hotel. Stal bo samo par sto metrov pod vrhom in bo tako najvišji hotel na svetu. Da bo poslopje bolj odporno proti viharjem, mu bodo dali povsem novo, aerodinamično obliko, ki spominja na zrakov a la Zeppelin. V hotelu bo prostora za 200 gostov. Z dovajanjem gradbenega materiala so že pričeli.

Maribor

m— Narodno gledališče. Torej 19. maja ob 20. Tuje dete. Red A.

m— Otvoritev kopalne sezone bo v primeru lepega vremena, danes v torek, 19. t. m. popoldne na Mariborskem otoku.

m— O novi družabnosti bo v petek 22. t. m. zvečer govoril v Ljudski univerzi režiser prof. Osič Sest iz Ljubljane.

m— V Račah zopet gori. Pretekli četrtek je nenadoma izbruhnil pri posestniku »Lašiču« v Račah požar. Ogenj se je razširil tudi na gospodarsko poslopje posestnika Antona Simončiča, ki je bilo kmalu v plamenih. Obe poslopji sta pogoreli do temeljev.

m— Nova revija. Izšla je prva številka mariborske revije »Piramida«, ki jo kot prilogo knjižnim zbirkam založbe »Piramida« izdaja mariborski pisatelj in publicist Radivoj Rekar. Revija, ki je namenjena kulturnim, gospodarskim, političnim in socialnim vprašanjem in je že zaradi tega zanimiv pojav, ki zasluži vso pohvalo in priznanja. Revija vsebuje zanimive in aktualne prispevke različnih avtorjev, a tehnično je opremljena zelo prikupno. Založba »Piramida« se nahaja v Mariboru, Prečna ulica.

m— Danes meni, jutri tebi! Taka je usoda človekova. Pomagajmo si sami in podprimo z vsemi močmi protituberkulozno akcijo v dneh 17. do 24. maja!

m— Komisija banske uprave, ki je pretekli dni pregledovala načrte za regulacijo raznih cestnih del, je odobrila ureditev kralja Petra trga z malim popravkom, da bodo namesto treh, samo dva prometna otoka. Odobrena je nadalje razširitev Tattenbachove ulice pri izteku na Glavni trg in bodo morali zaradi tega podreti v Vetrinjski ulici hiši št. 1. in 3. Temeljito pa je komisija popravila načrt za regulacijo Glavnega trga. Spomenik na kugo, bodo prestavili na novi del Glavnega trga, javno stranišče za spomenikom pa bodo zasuli. Ker ima občina denarna sredstva za navedene regulacije že na razpolago, bodo z deli kmalu pričeli. Maribor bo torej kmalu precej izpremenil svoje zunanje lice.

m— Delavska akademija, ki je bila preteklo soboto v Unioni, je končala s popolnim uspehom. Ogromna dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Spored, ki so ga podajala razna delavska društva, je bil skrbno sestavljen in so bili nastopajoči deležni živahnega odobravanja. Akademija je pokazala, da žanje kulturno stremelje delavstva vedno lepše uspehe in da postaja zavest delavstva, ki posebno v današnjih časih tvori močno zajednico, vse močnejša.

Celje

c— Vprašanje meščanske šole v Žalcu bo v kratkem rešeno. Kakor nam poročajo, bo nova šola prizidek poleg ljudske šole.

c— Mladi harmonikarji bodo izvajali svoj pestri spored pod vodstvom prof. Pavla Rančigaja iz Ljubljane v nedeljo, 24. maja ob 15. v Gasilnem domu v Grajski vasi. Istega dne ob pol. 17. pa tudi na Groblji pri Sadniku. Ker je prof. Rančigaj Savinjec, bo udeležba prav gotovo dobra.

c— Kaj mora vedeti vsak plezalec? Je naslov predavanju, ki ga bo imel v petek ob 20. v risalnici Meščanske šole v Celju planinec Uroš Zupančič z Jesenic. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Mariborsko gledališče zaključuje sezono

Kaj pravi upravnik dr. Brenčič o tej sezoni

Maribor, 18. maja.

Osemnajst let že deluje v Mariboru slovensko narodno gledališče in petnajst dolgih let ga že vodi intendant dr. Brenčič. V nekaj dneh bo zaključena sedemnajsta redna sezona. Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, kako je bilo kaj v pretekli sezoni. In kdo bi vedel o tem povedati več, kot vedno ljubeznivi upravnik dr. Brenčič.

V »Astorijski« Prosim ga, da bi mi povedal to in ono, kar bi zanimalo javnost. Saj menda tudi on ve, da so Mariborčani firbeni ljudje, reporter je pa kar posebna radovednost.

Treba je računati

— No, kaj bi pa radi vedeli? — vpraša dr. Brenčič in že je pred njim notes, ves popisan s skrivnostnimi številkami. Na par straneh je celotna bilanca letošnje in morda še katere sezone, ki jo ima gopod intendant za radovedneže vedno pri sebi. Vidite, človek takoj spozna, da je tudi teaterska umetnost komplicirana stvar in da sloni vse na številkah. Nič čudnega, kajti ob nizkih subvencijah, ki jih prejema mariborsko gledališče, je res treba računati, samo računati...

Vse bi rad izvedel, — pravim. — Kako ste zadovoljni g. upravnik s preteklo sezono? —

Občinstvo je zadovoljno

Glavno je, da je zadovoljna publika, to je prvo in pravo merilo. Letos je bila publika izredno zadovoljna, menim, da je bila sezona uspešna. Začetkom sezone je gledališče utrpelo občutno škodo zaradi redukcije uradniških plač. No, potem se je obrnila na boljše in obisk gledališča se je ojačil. Gotovo je k temu pripomogel tudi izvrsten repertoar, ki je bil kvalitetno najboljši, kar obstoja slovensko gledališče v Mariboru. Sicer pa moram reči, da na splošno peša obisk gledališča iz sezone v sezono.

— Kje vidite vzroke, da pada obisk gledališča? —

— Marsikdo bi dejal, da je zvočni film najmočnejši konkurent. A ni tako. Največjo nevarnost predstavlja radio, zaradi katerega je posebno občutno padel obisk opernih predstav.

— Katere uprizoritve je publika najlepše sprejela? —

Gospod upravnik se je zagledal v notes pred seboj.

— V dramskem delu so doživeli prodoren uspeh Kreftovi »Malomeščani«, ki smo jih igrali devetkrat. Zweigovo »Siromakovo jagnje« smo dali osemkrat. Frankov »Vihar v kozarcu« in Lichtenbergovo »Kariero kanclista Winziga« pa po sedemkrat. V opereti je na prvem mestu »Ples v Savoyu« z dvanaestimi predstavami, potem »Majda« z desetimi. Slager operetne sezone je bil »Sveti Anton«, zaljubljenih patron. Škoda le, da smo »Antona« dali ob koncu sezone, ko obisk v doma peša.

— In finančno, katera opereta je uspela? —

— Čudili se boste: »Veseli kmetiči«, ki je zahteval najmanj investicij. Velike operete, kot je na primer »Ples v Savoyu«, se že ne izplačajo več same, ker stane režija ogromno. — Precej je veljala tudi oprema »Siromakovega jagnjeta«, a za dramo žrtvujemo radi. Naj še povem, da ne kaže uprizarjati otroških predstav. Menim, da obisku gledaliških otroških predstav najbolj škodijo lutkarske predstave, ki jih dajejo ob najnižji vstopnini, ki ji gledališče seveda ne more konkurirati.

Sodelovanje gledališča z diletanti

— Kaj pa diletanski odri, ali tudi škodijo? —

— To pa ne. Njih delo spremljamo s simpatijo. V načrtu imamo, da bi v našem gledališču od časa do časa gostovali znani amaterski odri iz raznih krajev slovenske Štajerske. Glejte, kako so Cirkovčani navdušili mariborsko publiko z »Miciki je treba moža«.

— Ali boste za Mariborski teden igrali na prostem? —

— Ne, v nobenem primeru. Vse dosedanje uprizoritve na prostem so končale z velikim deficitom.

Gospodarsko stanje in državna podpora

— In splošno gospodarsko stanje gledališča? —

— Ni kot bi moralo biti, a je vseeno zadovoljivo. Država prispeva letno 300.000 dinarjev, banovina 330.000 dinarjev, mariborska občina pa 115.000, od tega daje na račun dolga pri Mestni hranilnici 80.000 dinarjev. Pomislite, da moram s tem denarjem plačevati nad 100 ljudi od katerih 40 živi izključno od zaslužka v gledališču. Res, potrebno je štediti in samo štediti!

— Ali se ne bi dala državna subvencija zvišati? —

— Mariborsko gledališče je med vsemi najbolj zapostavljeno. Poglejte: Skopje dobi 585.000, Sarajevo 558.000, Osijek 549.000 in Maribor — 300.000 dinarjev. Vsa ta gledališča so oblastna, pa je skoraj nerazumljivo, zakaj prejema Maribor najmanj. Skopju so le malenkostno znižali subvencijo s poudarkom, da je gledališče ob bolgarsko — grški meji velike važnosti za našo kulturo. Menda ima mariborsko gledališče še težje stališče, ko je na mrtvi straži napram germanski kulturi. Že zaradi tega bi zaslužilo večjo uvidnost in podporo.

V bodoče...

— Na bodočo sezono ste že kaj mislili? —

— Da in ne. Ne morem še povedati nič gotovega. Med nekaterimi spremembami in novostmi vas bo gotovo zanimalo, da bom nastavl dramaturga. Kdo bo zavzel to važno mesto, zaenkrat še ni odločeno. Vsekakor pa močna osebnost, ki bo imela zaupanje publike in gledališke uprave.

— Kdaj zaključite sezono? —

— Začetkom junija. Novih uprizoritev ne bo več. Pričakujemo

Prebivalstvo zemlje

Zeneva, v maju.

Statistični urad Društva narodov objavlja zanimivo razpravo o gibanju prebivalstva na zemlji. Glavna vrednost te razprave je, da ne vsebuje samo že večkrat navedenih števk o zadnjih desetletjih, ampak tudi primerjavo med različnimi stoletji.

Pokazuje se presenetljivo dejstvo, da XIX. stoletje daleč nadkriljuje vsa prejšnja stoletja v prirastku prebivalstva. V 15., 16., 17. in 18. stoletju t. j. v štirih stoletjih se je prebivalstvo Anglije podvojilo. V samem 19. stoletju pa se je vnovič potrojilo (od 16 na 42 milijonov).

Podobno se kažejo številke tudi za vso Evropo: prebivalstvo je od 1800 do 1900 naraslo od 185 na 400 milijonov. Rusija, ki stoji danes na prvem mestu, je tudi šele v 19. stoletju napravila tako velike skoke, ko se je število prebivalstva od 39 dvignilo na 106 milijonov.

Se očitneje je to čudno dejstvo pri azijskih narodih. Prebivalstvo Japonske se od srednjega veka pa do srede prejšnjega stoletja številčno ni dosti spremenilo; šele za tem se je začel nov razvoj, in v manj ko sto letih se je prebivalstvo potrojilo.

Kako si je razlagati ta pojav? Na to je težko odgovoriti. Malo je verjetna domneva, da bi bil ta slihi razvoj samo posledica izboljšanih higienskih razmer (zmanjšana umrljivost otrok, zatiranje epidemij itd.), ampak igrajo tu pač tudi gotovi zakoni narave svojo vlogo.

Obratno lahko vidimo posledice tega razvoja: izvedenci v Društvu narodov so mnenja, da je v tem burnem naraščanju prebivalstva iskati vzroke tudi bursnega socialnopolitičnega gibanja zadnjega poldruga stoletja.

27 streliv iz topa

Ko je Gabrijele D'Annunzio zvedel, da so Italijani zasedli Ad-dis Abebo, je ukazal nadzorniku svoje vile na Gardskem jezeru, naj izstrelji 27 streliv iz topa na ladji »Puglia«. Takoj je tudi brzojavil Mussoliniju: »Z ladje »Puglia« te pozdravlja 27 topovskih streliv.« D'Annunzio si je po vojni prilastil italijansko vojno ladjo »Puglia«, katero ima na Gardskem jezeru, da ga stalno spominja na Split, kjer je bila usidrana po svetovni vojni...

364 veleposestev na dražbi

Iz Varšave poročajo, da bo na Poljskem v kratkem 364 veleposestev na dražbi. Zaradi nerentabilnosti poljedelstva prodajajo na Poljskem mala kmečka posestva, v največje težkoče so pa prišla veleposestva. Največ veleposestev, ki bodo prišla na dražbo, so v vilenškem volinjskem in novogradskem vojvodstvu. Posamezna veleposestva ki so prišla na boben, obsegajo do 20.000 ha. Med njimi so stara veleposestva grofov Potockih, Radeckih itd.

še samo gostovanje ljubljanske opere, ki je predvideno za 21. in 22. maja. — ob —

Radi zavarovalnine: zažgali domačijo

Maribor, 18. maja. Pred malim kazenskim senatom v Mariboru je bila zanimiva razprava proti petim osebam, ki so bile obtožene, da so iz koristohubja zanetile požar v Cirkulnah pri Sv. Barbari v Halozah. Razpravi je predsedoval v. s. s. Kolšek, drž. pravdnikstvo je zastopal dr. Miro Dev, kot izvedenci pa so bili navzoči še univ. prof. dr. Šerko in znana kriminalista Zajdela in Mrhar, vsi iz Ljubljane. Obtoženci so bili: 37letni trgovec in gostilničar Ziga Primožič, njegova 45letna žena Zlata Primožič, 28letni ključavničarski pomočnik Jakob Majcenovič, 34letni posestnik Franc Mlakar in 55letni posestnik in župan Janez Kranjc.

Lani 20. decembra je v Cirkulnah pogorelo stanovanjsko poslopje z gostilno in trgovino ter gospodarsko poslopje Primožičevih. Primožičeva sta imela lepo posestvo, vendar je bilo

zadolženo za skoraj pol milijona dinarjev

ker sta prihajala v vedno večjo stisko, sta se mož in žena odločila, da sta poslopja zavarovala pri »Jugoslaviji«, nato pa sta po krajši zavarovalni dobi sama zanetila požar. S tem bi jima morala zavarovalnica »Jugoslavija« izplačati 494.000 dinarjev. Nenaden požar pa je takoj vzbudil sum, da sta Primožičeva sama zanetila ogenj in je zavarovalnica »Jugoslavija« pričela sama na svoje stroške voditi preiskavo, ki se je končala s popolnim uspehom. Ziga Primožič je usodnega 20. decembra pregovoril Jakoba Majcenoviča, da mu je na podstrešju stanovanjske hiše

pomagal zanetiti ogenj

ki je kmalu nato zajel vso hišo in se razširil še na gospodarsko poslopje. Ostali trije obtoženci pa so baje vedeli za namero. Da bi ne bilo suma, se je Zlata Primožič tisti dan odpeljala v Varaždin. Kmalu po požaru je prišla komisija »Jugoslavije«, ki je na podlagi sumljivih znakov ugotovila, da je bil požar podtaknjen. Temeljita preiskava je privedla vseh pet obtožencev na zatožno klop.

Pri obravnavi, ki je trajala ves dan do osme ure zvečer, sta Primožič in Majcenovič

priznala krivdo

Zlata Primožič pa je odločno zaničala vsako krivdo. Prav tako tudi ostala dva obtoženca. Ker so zagovorniki skušali dokazati, da se je Zlata v času inkriminirane dejanja nahajala v posebnem duševnem stanju, je stopil v akcijo univ. prof. dr. Šerko, ki je poudaril, da je obtoženka absolutno odgovorna za zločinstvo. Zaslišana sta bila tudi še kriminalnega oddelka Zajdela in detektiv Mrhar iz Ljubljane, ki sta vodila preiskavo. Zavarovalnica »Jugoslavija« je imela doslej s komisijami stroškov za 5.299 dinarjev, skupnih stroškov pa je bilo 11.986,75 Din. — Po govoru drž. tožilca in zagovornikov, je bila izrečena naslednja obsodba:

Ziga Primožič: 5 let robije, 1000 Din denarne kazni ter izguba častnih pravic za trajno;

Jakob Majcenovič: leto strogega zapora, 200 Din denarne kazni in izgubo častnih pravic za 2 leti;

Iskreno priznanje potepuške

Zagreb, 18. maja.

Pred okrožnim sodiščem v Zagrebu je bila pred dnevi obsojena potepuška Marija Basar, roj. v Kočevju. Iznana je bila že iz Zagreba, Beograda in Doboja zaradi potepanja in nemoralnega življenja.

Dne 5. maja jo je v Zagrebu zopet aretirala stražnik, ko je hotela okraati neko branjevko. Basarjeva je pred sodnikom brez sramu priznala, da nima stalnega poklica in da se ne bavi z nobenim delom, ker tudi nima volje do dela. Preživljala se je na ta način, da se je za denar udajala moškimi. Ko jo je sodnik vprašal, zakaj noče delati, je rekla, da ne sme delati, ker je bolna. Sodni zdravnik jo je preiskal in ugotovil, da ima nervozno srce, da pa je za delo sposobna.

Najcenejši čevlji

TVRDKE ANTON KRISPER

Ljubljana, Mestni trg 26

Otroški iz črnega ali rjavega usnja

Vel. 20-25 Din 16.—

Vel. 26-28 Din 19.—

Vel. 29-35 Din 29.—

Zenski iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom

Din 65.—

Iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom

Vel. 30-35 Din 42.—

Vel. 36-39 Din 59.—

Vel. 40-45 Din 69.—

Zlata Primožič: 5 mesecev strogega zapora, 1200 Din denarne kazni ter izguba častnih pravic za 2 leti, pogojno na 3 leta;

Janez Kranjc in Franc Mlakar sta bila oproščena.

Za potek razprave in obsodbe je vladalo veliko zanimanje, posebno med zavarovalniškimi krogi. Stroga sodba pa bo obenem resno svarilo za nekatere.

nicijo. Logar je planil iz hiše in priklical kmete, ki so obvestili o zločinu orožnike. Orožniki so začeli aretirati nekaj sumljivih oseb iz okoliških vasi.

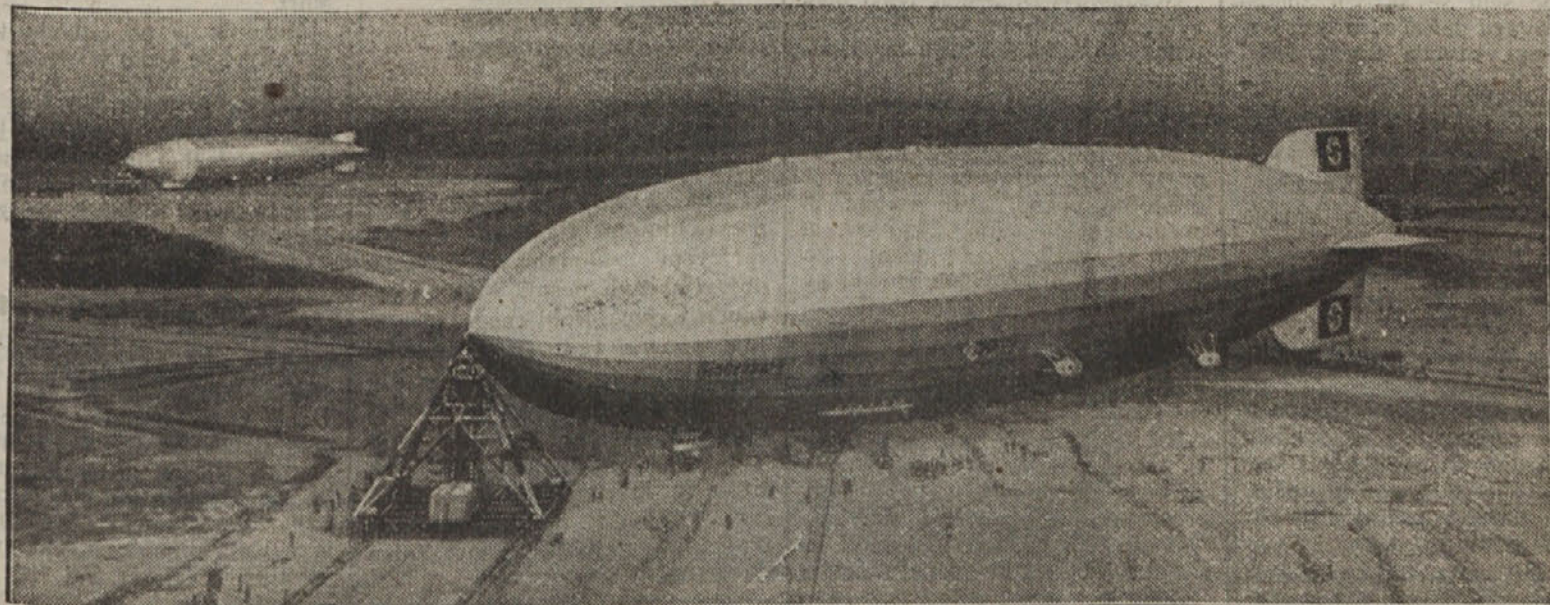
Z otrokom je mati Zvezana skočila v reko

Ljubljana, 18. maja.

Včeraj zjutraj se je hotela kočati življenje 29 let stara ciganka Mara Parapatič.

Ob Kolpi si je zvezala noge, svojih 5 letnih hčerki je pa zvezala roke ter z otrokom skočila v reko. Delavci, ki so v bližini vlačili pesek iz reke, so samomorilko opazili in jo s čolnom z otrokom vred potegnili iz reke. Prišel je tudi Marin nezakonski mož, ki je bil ves vesel, da so njo in otroka rešili. Ciganko so odpeljali v bolnišnico, otroka je pa vzel oče domov. Mara si je hotela končati življenje zaradi neozdravljive bolezni. Hotela je umreti z otrokom, ker se je bala, da ne bo nihče skrbel zanj.

Osebnosti. Upokojeni so sledeči učitelji in učiteljice: Ljudmila Zavrtanik v Trbovljah; Nikolaj Flisar v Gaberjih; Jelica Zemljan v Ljubljani; Antonija Šijanec v Razvanju pri Mariboru. Premesčena sta učiteljica Marija Capuder iz Ptuja v Maribor in učitelj Ivan Horvat iz Ihana pri Kamniku v Krško.

Oriška nemška zračna ladja »Hindenburg« se je nahajala po zmagovalni vožnji iz Nemčije v Lakehurstu v Ameriki. Zasidrana je bila v ameriških hangarjih. V ozadju se vidi mlajša sestra ameriškega pokolenja »Los Angeles«

Francoski socijalisti ne dajo denarja za Olimpijado

Pariz, 18. maja. Po zmagi levičarjev so se razširile v sportnem svetu vesti, da se francoska reprezentanca ne bo mogla udeležiti olimpijade v Berlinu, ker ji bodo francoska vlada socijalistov ne bo dala potrebnega kredita. Vlada socijalistov bo denar porabila raje za kako bolj koristno stvar. Dnevnik »Intransigeant« je razpisal o tem anketo. Vsi odgovori podčrtavajo da se Francija ne more abstinirati pri olimpijadi, ne glede na to, kakšen je režim v Nemčiji. Če bi pa nova vlada hotela skrbeti kredite, je bolje da Francozi sploh ne gredo v Berlin. Majhna francoska sportna reprezentanca, ki bi bila manjvredna od kake južnoameriške reprezentance, bi bila Franciji samo v škodo. Sicer pa francoski sportniki upajo, da bo moral Blum v vlado z radikalnimi socijalisti, ki so pa sportu naklonjeni in bodo brez dvoma glasovali za kredite.

Smrt angleškega konzula v Sarajevu

Sarajevo, 18. V. Včeraj je v Sarajevu umrl konzul Velike Britanije sir Stanhope Palmer. Palmer je bil rojen l. 1883. v Indiji, v Sarajevu je zastopal Anglijo kot konzul 2 leti.

Revizija ruske ustave

Moskva, 18. maja. Pred nekaj dnevi je bila v Kremlju pod predsedstvom predsednika Stalina seja posebnega odbora sovjetov za ustavna vprašanja. Izdelali so načrt o spremembah sedanje ustave sovjetske republike, katerega mora centralni izvršni odbor še odobriti. V političnih in diplomatskih krogih se širijo vesti o senzacionalnih spremembah v sovjetski ustavi, in sicer v zvezi z novo ekonomsko gospodarsko politiko v Rusiji.

Ne z uredbami in puškinimi kopiti

Sarajevo, 18. V. 1936. V nedeljo je govoril na bano-vinski konferenci JRZ v Sarajevu dr. Spaho, ki je med drugimi rekel: Jugoslovanski nacionalizem se ne more ustvariti z naredbami in puškinimi kopiti. Priti mora iz srca in duše. Po tej poti je treba iti. Prejšnji režim je hotel ustvariti nacionalizem od zgoraj navzdol in ne iz naroda. 80% našega prebivalstva so kmetje. Kmetje so po tradiciji konzervativni in hočejo ohraniti sedanji družabni sistem. Vsi se moramo strniti v skupno borbo proti strujam, ki hočejo spremeniti naš družabni sistem. Minister dr. Kaludjerčič je pa na tem govoru izjavil: Ideja sporazuma pravoslavnih Srbov, Muslimanov in katoliških Slovencev ni nova. Začela se je ure sničevati že leta 1927., ko sta bila Spaho in Korošec v vladi pokojnega Vukičevića.

Kdo je socijalist Leon Blum?

Njegova pot od literata do politika in državnika

Pariz, v maju. Mož dneva je v francoskem političnem življenju zdaj Leon Blum, vodja in šef francoskih socialistov, ki so pri zadnjih volitvah zmagali z relativno večino. Mož dneva je Leon Blum tudi za inozemsko politično javnost, kajti ni vseeno, kdo bo stal na čelu nove francoske vlade, ker je Francija močan faktor v mednarodni politiki. In Leon Blum sestavlja novo francosko vlado.

Postoj...

Prva knjiga, ki jo je spisal mladi Leon Blum so bili »Novi razgovori z Eckermannom«, ki je dobra študija o Goetheju. Prvo poglavje te knjige ima motto »Postoj vendar, tako si lepa...«. Ta faustovski citat pa ni morda življenjsko geslo Leona Bluma. Blum ni mož, ki rad »postaja«, je mož dejanja, ki zna izkoristiti pravo priliko in čaka na velike zmage ter mu ni do majhnih zaslug. Lahko bi vzkliknil kakor Nietzsche: O Bog, obvaruj me vseh majhnih zmag!

Leon Blum je tudi filozof, ki ve, da »vse teče«, kakor je trdil že Heraklit. Tudi njegovo življenje ni potekalo po dogmatičnih načelih, temveč v pestrem tempu, ki je imelo do zmage več etap.

Otrok Pariza

Leon Blum je bil rojen l. 1874. v Parizu. Star je torej 62 let. Po značaju in vzgoji je pravi otrok Pariza. Njegov oče je bil bogat trgovec. Oče je poskrbel, da je bil sin skrbno vzgojen. Takoj po absolviranih šolah se je pa mladi Blum vrgel v vrtinec pariškega literarnega življenja, ki je zlasti močno vrelo okoli l. 1890. Simbolista Mallarmé in Verlaine sta tedaj vnmala mladino. Blum jima

je posvetil svoje prve navdušene članke, ki so izšli v dijaških časopisih. Nekaj let pozneje je postal prijatelj treh odličnih francoskih pisateljev. Ti so bili Proust, Gide in Valery. Proust je že mrtev, Gide in Valery še živita. Še vedno sta prijatelja Leona Bluma. Čeprav ju je življenje vrglo na pota, ki ne tekó vzporedno z Blumovimi.

Za svobodno ljubezen

Blumovi članki v dijaških listih so vzbudili pozornost. Kmalu je Blum postal literarni kritik tedaj najboljše revije »Revue Blanche«. Po knjigi o Goetheju je izšla Blumova knjiga o zakonu, kjer se je zavzel za svobodno ljubezen. Knjiga je dvignila mnogo prahu. Okus Leona Bluma se je pa kmalu spremenil. Zanimati se je začel za gledališče. Dnevnik »Matin« ga je angažiral za gledališkega kritika. Deset let je bil recenzent. Njegove kritike so vzbudile kmalu pozornost, pa tudi odpor, ker je bil zelo strog kritik.

Leon Blum je bil tisti, ki je odkril Maeterlincka, se zavzel za Frimina Gemierja, vzbudil pozornost Francozov do Maxa Reinhardta in hvail Hamssuna kot avtorja gledaliških del. Blum je pisal, kakor da je rojen za gledališče. Nič drugega ga ni zanimalo kot deske, ki pomenijo svet.

Iz gledališča v življenje

Toda vse teče... Polagoma je življenje izvabilo Bluma iz gledališča zopet v življenje. Blum je odkril vsakdanje življenje. Zanimati se je začel za praktično politiko. Za socialne probleme in za gibanje socialistov se je pa zanimal bolj teoretično že od mlade-

ga. Spisal je »Spomine o Dreyfusu«, kjer je obrazložil, zakaj ga politika zanima.

Z vso energijo se je vrgel v politiko. Njegov stari učitelj na École normale Lucien Herr ga je spoznal s tribunom in ustanoviteljem socialističnega gibanja v Franciji Jaurésom. To poznanstvo je bilo mečnik v Blumovem življenju. Okoli l. 1911. je Blum postal član socialistične stranke, ki ji je bil vodja tribun Jaurés.

Na površju po umoru Juaresa

Blum je tako postal politik. Iz literarnih pariških salonov je stopil v vsakdanje politično življenje. Razumljivo je, da ni mogel čez noč postati revolucionar in udaren politik. Za revolucionarne ideje v politiki prav za prav nikoli ni bil. Šele po smrti tribuna Jaurésa, ki je bil pred začetkom svetovne vojne v Parizu umorjen, ker se je prizadeval, da bi Francija ne stopila v vojno, je prišel Blum na površje. Med vojno so bili francoski socialisti potisnjeni v ozadije. Po vojni so pa bili brez voditelja. Jaurés je bil mrtev. Vaillant tudi. Guesde pa je bil star. Iskali so novega šefa. Prišla je Blumova ura. Dne 16. novembra l. 1916. je bil prvič izvoljen v parlament. Star je bil 45 let. Francija se je smejala: kavarniški literat in krasnoslovec Leon Blum kot revolucionar! Nekaj mesecev nato je postal šef stranke kot naslednik velikega tribuna Jaurésa.

L. 1920

Francoski socialisti so se razcepili. Večina je bila za Mosko, toda Blum ni šel s komunisti. Pustil jih je ob strani in ustanovil svojo samostojno socialistično stranko. Na znamenitem kongresu v Toursu je izjavil nemški komunist Klari Zetkin: V vsaki deželi mora iti socializem svoja pota!

L. 1924

Zmagal je pri volitvah levičarski blok. Vlado je sestavil vodja radikalnih socialistov Herriot. Blumu je ponudil zunanje ministristvo, Blum ga je pa odklonil. Zdelo se mu je, da še ni prišla njegova ura za eksponirano državno politiko. Ostal je rajši vodja stranke in ji posvetil še več pozornosti. Tudi ni veroval v gospodarsko konjunkturo, ki se je tedaj kazala v Franciji in v Ameriki. Imel je prav. Herriot je bil kmalu strmoglavljen. Na oblast je prišel stari Poincaré. Sledile so volitve l. 1928. Levičarji so bili strašno poraženi. Desničarji so sestavljali novo vlado. Leon Blum je izgubil svoj pariški mandat.

L. 1929

Leon Blum je napol vse sile, da bi reorganiziral stranko in jo utrdil po deželi in v industrijskih krajih. Odšel je v pokrajino Narbonne k ribčemu in viničarjem. Sprejeli so ga z zaupanjem in ga izvolili za poslanca. Blum je prišel zopet v parlament. Tega leta je izbruhnila z vso ostrostjo svetovna kriza. Od tega leta naprej je Blum pridobival čedalje več ugleda, spoštovanja in avtoritete.

Leon Blum igra po zadnjih volitvah v Franciji važno vlogo v francoski politiki. Na sliki ga vidimo, ko na narodnem kongresu socialistov v Parizu razlaga svoj program.

Na vrhuncu

Blumova pot je šla navzgor. Trije važni dogodki so še važni in odločilni v njegovi karijeri. Dne 6. februarja l. 1934. je prišlo do krvavih spopadov med desničarji in levičarji v Parizu. Ta dogodek je bil voda na Blumovo politiko. Dne 14. julija l. 1935. je pa bila ustanovljena »narodna fronta«, ki je strnila vse socialistične elemente v skupno fronto. Dne 13. februarja letos je bil pa izvršen na Bluma atentat. Blum se je rešil in

njegova avtoriteta je bila od tega dne še večja. Pri zadnjih volitvah dne 13. maja je postal Blum vodja velike narodne fronte francoskih socialistov.

Star že 62 let in že osivel, toda še vedno temperamenten in bistri, se Leon Blum pripravlja v svoji stari hiši v najstarejšem delu Pariza za prevzem oblasti v Franciji, ki je brez dvoma najvažnejša in najbolj odgovorna in nevarna etapa v njegovem pestrem življenju.

Maribor in Ljubljana po eno piko

Reporterjev klobuk je bil žrtev ogorčene bitke

Maribor, 18. maja. V nedeljo je ves popolden deževalo. Sonca ni bilo. Pa je le bilo zelo vroče, tam na igrišču ob Tržaški cesti nemreč. Kako da ne, saj so si stopili v okoli mariborski in ljubljanski nogometaši, da se med seboj pomerijo o dveh dragocenih pikah. Slike so pike — ali po naše točke — važna zadeva, na kateri je zmagal n vendar ves sport. Kdo bi pa še hotel na tekme, ko bi ne šlo za pike? Še reporter ni! Če pridejo ljubljani ni ni kar tako. Posebno tokrat je bil firbec Mariborčanov velik, to se jim je imela prvič predstaviti SK »Ljubljana«, ki je zbrala ob sebi vse nogometne zvezde ljubljanske. No, pa smo kar potolaženi, ker

mariborske zvezde

svetijo prav tako močno. Rekel bi da še lepše pa nočem zamere ljubljancem. Kakih tisoč Mariborčanov je prišlo potolažiti svojo radovednost, reporter je menda bil tisoč in eni. Ponižno sem sedel med »drukarji«, ki so hrepence ob čakali pričetka. — Bravo! — Aha, SK Ljubljana je na igrišču. Reči dresi. Potem pa še en neskončni — Bravo! — SK Železnikar je na plavi dres! Žvižg in vsa tribuna začne hrumeti. — Tempo plaavi! Tempo — »drukarji v štimungo. — Gremo... šus!... ojeej!... Ja sudac, kaj pa je to? Špegle na nos! — Gremo... daj luknjo... udari... — Potem je za hip grobna tišina. »Ljubljana« je pred golom, gospodična ob meni presumljivo cvili, no končno: aahh... In zopet: — Tempo plaavi! Tempo plaavi! — Ampak ni dosti pomagalo ljubljancem, ki se ne dajo pozobati. Kaj še! V 45. minuti se zatrese mreža »Železnikarja«. — Ojeej! — Potem je vse kislo. Mariborčani so jo dobili po nosu, to boli. Strt je naš ponos, ljubljanski

nogometaši se objemajo. Ampak imamo pri rokah hitro tolažbo: — Ja ofej! je bil... sudac ni videl — fuuj!... To je sodnikov gol... ampak še ni vseh dni konec. —

Res jih ni bilo. Drugi polčas so »drukarji« na igrišču. — Gremo fantje!... Fuuj sudac... Ja, že spet ni videl... pa bi lahko slišal... saj je gluh tudi... monokel si naj kupi... jasno, mi moramo zgubiti... pa ga bomo po tekmi nabrisali... fuuj! Ven z njim... — No, potem je bil sodnik vsaj za nekaj časa pozabljen. — Bre-ni ga... kombi... juh šus... to pa je res smola... ojeej...

Končno je le napočil težko pričakovani »šus«. »Taki« je s silovito bombo stresel mrežo ljubljancem v 33. minuti.

— Goooool... Bravo... —

Tepen

Par minut traja vihar navdušenja. Reporter skuša beležiti izraze, s katerimi si »drukarji« dajejo duška. Kdo bi mislil na ploskanje in vpitje. Ampak se je to zamerilo »drukarjem«. — Boš tolkel! — Nisem... da ljubeznjivi poziv velja meni. Tokler ni tresčilo po meni. Lep, skoraj nov klobuk je postal žrtev krepkega udarca z dežnikom. Nič ne zamerim, četudi bi tresčilo po glavi. Saj vem, da je vse zaradi lokalnega patriotizma. In kaj bi Mariborčani ne žrtvovali zanj? Prosim!

Gremo dalje! — Elfer sudac... roka... hends... fuuj!... Tempo plavi... Se enega... Pa ni bilo nič več Zadeva je končala, da je bilo vsem prav: eno piko mi, eno pa ljubljancem. Menda smo zadovoljni vsi, končno se jaz, ki bi lahko vprašal: — Cenjena gospoda, kdo bo pa plačal klobuk? — No, pa sem zaradi ljubega miru rajši tiho.

prometni senzaciji, — ki jo vidimo v gradnji nove železnice.

Večja družba se nas je namenila v šentjanski dolino, kjer pojo krampi in lopate novi železnici svojo pesem in čaka izletnika poleg teh zanimivosti še marsikaj prijetnosti. Po dveurni vožnji z dolenskim hlaponom smo izstopili v St. Janžu. V Krmelju so nas gostoljubni Tržiščani naložili na voze in pričeli smo z ogledovanjem gradbenih del nove železnice. To se pravi ogledovati se ni prav nič mudilo, saj smo o vseh zanimivostih nove železnice že vedeli iz »Glasa«, in smo prav za prav pričeli, mimo železnice veselje izlet s še veseljšim zaključkom. Tako so nas po cesti ob Mirni zapeljali v Jelovec. Čistoča, red in pa cenenost ob izdatni dolenski malici s cvičkom in vrata v nedeljsko izletniško razpoloženje so se na stežaj odprla. Liter Prijateljega cvička je prišel na mizo še in še — in vesela pesem v družbi kitar je le prehitro odpela pesem šentjakobskih izletnikov, ki smo imeli ta dan še precej programa pred seboj... Iz Jelovca so nas potegnili v Tržišče v inženirsko središče šentjakobske železnice. Radi smo se odzvali gostoljubnemu vabilu g. Prijatelja in se v spremstvu njegove »desne roke«, podali v Malkovce. Njegova gospa sestra, pravzaprav gospa »incognito« nas je torej povedla v Malkovce. Ljubljanci z vsemi Kranjci vred, kdo ne pozna Malkovskih vin, komu še ni bila dana prilika, da bi posetil ta veseli in slaven vinograd sredi Dolenskih vrtov. Mnogi poznajo Malkovčana in mnogo jih je bilo že veselih v prijetnih malkovskih vinogradih — onim pa, ki tega še ne vedo je pot v Malkovce na široko in na novo vedno uglajena. Sredi romantike malkovskih vinogradov so k bregu prislonele številne zidanice med katerimi vsekakor prvači zidanica našega gostitelja. Lepa vila, ki izgleda, da je presajena med to trsje iz mesta nas je sprejela pod streho. Mimogrede povedano, zelo sem se začudil, ko smo naleteli tu že na letoviščarje. Na pristne Avstrijce-Dunajčane, ki so Bog ve kje zvedeli za naše slavne Malkovce, ki v njih že mesec dni letujejo in so nadvse zadovoljni. »Liter rutečka cvička« jim ugaja in videti je bilo, da ta »rutečki cviček« razvozlja vse jezike sveta, saj so Dunajčanje navdušeni zatrjevali, da se bodo prihodnje leto vrnili v Malkovce. (Letoviščarji se opozarjajo, da je od 20. t. m. pension v Malkovcih zopet na razpolago in se je obrniti

tozadevno na: gostilno Prijatelj, Tržišče na Dol.)

Vsako nedeljo je za izletnike pripravljenih mnogo presenečenj in presenečenj nad prašičkom na raznju so nam pri Knezovih na Trati in Tržišču zatrdili, da je prašiček na raznju za izletnike pripravljen vsako nedeljo, popoldne od štirih naprej. Tak je bil naš izlet na Dolenjsko k ogled nove gradnje železnice ali bolje na prijetno nedeljsko razvedrilo, ki je tako moč goče le na Dolenjskem. Cenenost, udobnost in gostoljubnost so odlike v tej dolini in mimo teh ni moč goče, da se ne bi še vrnili. (nedeljske izletnike opozarjamo, da je pričel voziti na Dolenjsko nedeljski izletniški vlak. Posebno pa opozarjamo, da bo k ogledu gradnje nove železnice organiziran v najkrajšem času iz Ljubljane poseben večji izlet na pravkar onirani poti. Podrobnejši bomo pravočasno oblašali.)

Velika praznina v današnjem svetu: prazna srca, prazne glave, prazni žepi, prazne roke.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

HRANILNE KNJIZICE

prodane ali kupite najbolje potom moje oblasti vno dovoljene pisarne. — Denar tako j. Priložite znakke.

RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 38-10.

Textil-industrie

Sammlung Goeschen, tri knjige, Spinnerel, Weberel, Färberel, prodam za Din 75.-. Naslov v upravi.

Iščem

družabnika s primernim kapitalom za izdelovanje opeke strojno in ročno za takoj. Ponudbe pod »Opekarna« na upravo lista.

Radio Ljubljana

Torek: 11: Šolska ura; V švicarskem gorskem rajju, g. dr. Reya; 12: plošče; 13: poročila; 13.15: Radijski orkester; 14: vreme, borza; 18: Koncert koroških narodnih pesmi, vodi g. Novak; 18.40: Filozofsko predavanje: Vzgojni pomen osebnostnega človeka, g. dr. Gogala; 19: poročila; 19.30: Narodna ura: O majske deklaracije, g. dr. Korošec, notranji minister, Beograd; 21: Radijski orkester; 22: poročila; 22.15: Micki jazz do 23. ure.

DOLENJSKE NOVICE

Nedeljski izletniki pri novi železnici

V slavnem vinograd sredi Dolenskih vrtov

Ljubljana, 18. maja. Tako-le smo nedavno brali, da mnogi Dolenjski kraji, kar tekmujejo med seboj, kako povzdigniti tih sloves svojih letovišč, in opozarjajo nase, da bi se tujsko-prometno čim bolj dvignili, ker po svojih naravnih lepota, zanimi-

vostih in udobju, ki ga izletnikom nudijo to tudi zaslužijo. Najzanimivejši in najlepši del, — vrt sredi dolenskih poljan, — pa je vsekakor šentjanska dolina. Najlepša po svoji pestri, divje romantični legi in letos še nad vse zanimiva po dolenski gospodarski in tujsko

NAZNANILO PRESELITVE!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo pleskarsko in ličarsko obrt iz Kolodvorske ulice šte. 23

na Celovško cesto šte. 42

(Vođnikova kisarna, glavno poslopje.)

Za vsa v to stroko spadajoča dela se cenj. naročnikom še v nadalje najtopleje priporočam za naklonjenost.

Cene zmerne! Delo solidno!

Brunčič Ivan

Telefon 34-76